

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, ahéttől és
önnap után! napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 5.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 124. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1916 május 31.

Punta Corbin páncélerőd bevétele.

Olasz hadszíntér. Budapest, május 30. (Hivatalos.) Tegnap halmunkba került Punta Corbin páncélerőd. Arslertől nyugatra csapataink klerőszakolták az átkelést a Fosina-patakon és birtokukba kerítették a déli parton emelkedő magaslatokat. Az olaszoknak Messalétől délre fekvő állásaink ellen irányuló négy heves támadását visszavertük.

Besszarábiában és Volhyniában tűzharcok.

Orosz hadszíntér. Budapest, május 30. (Hivatalos.) Élénk tüzéségi harcok folynak Besszarábiában és Volhyniában, egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, május 29. (Hivatalos.) Nincs újabb esemény. *Höfer.*

Bolgárok görög földön Szaloniki felé. A Ruppel erőd átadása.

Budapest, május 30. (Saját tudósítónktól.) A Havas-ügynökség jelenti Athénből: Görögország a központi hatalmaktól és Bulgáriánál erőlyesen tiltakozott, hogy a bolgár seregek görög területeket szállottak meg. Konstantin király kihallgatáson fogadta Skuludis miniszterelnököt a Ruppel-erődök körül történtek miatt.

Athénből táviratozzák: A görög Ruppel-erőd átadását a bolgároknak itt azzal okolják meg, hogy a görög kormány kötelessége a németeknek és a bolgároknak ugyanolyan engedelményeket tenni, mint mint a Szaloniki erődöt megszálló franciáknak.

Rotterdamból jelentik: A bolgárok megszállották Demir-Hisszár pályaudvart s a város környékét.

A bolgárok Szeresben és Kavalában.

Budapest, május 29. (Saját tudósítónktól.) A Temps jelenti Szalonikiból azt a szenzációs hírt, hogy a bolgárok a Rupel szoroson kívül még 4 megerősített helyet szállottak meg. A görögök rövid ellenállás után eltávoztak. A bolgárok Kavalát és Szerrest is megszállották. A Temps szerint a bolgárok a Sztruma völgyén ereszkednek alá és Demir-Hisszárt is elfoglalták.

Cumierest tartják a némek.

Berlin, május 30. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Labassé csatarna és Arras közötti arcvonalon élénk tűz elcs volt. Lens és külvárosai újtol tűz alatt álltak. Tahuretől délkeletre gyenge ellenséges előretörések megfiusultak. A 504-es magaslattól egész a Massig terjedő szakaszon fokozott harcok tevékenység volt.

A Bois des Corbeautól és a Cumiéres erdőtől délre német csapatok egész kiterjedésükben elfoglalták a francia állásokat, a Morte Homme déli csucsa és Cumiéres falu között. Sebesületlen foglyokba 35 tisztet, köztük több törzstisztet, 1313 főnyi legéoyseget szállítottunk be. Cumiéres falu ellen intézett két ellentámadást visszavertünk.

A Maastól keletre helyi előrenyomulás által megjavítottuk a Thiaumonti erdőben ujonnan elfoglalt arcvonalat. A kölesönös tűz itt időnként a legnagyobb hevességet érte el.

Repülönk tegnap este Ostende előtt megfigyelés szerint eredményesen megtámadták egy ellenséges torpedóozzó rajait. Egy ellenséges kétfedelüt légi harc után Saint Eloián lelőttünk. A repülőgépet tüzerégi tüzellel megsemmisítettük.

Keleti hadszíntér.

Lipskától délre német osztagok Searán át előrenyomultak és egy orosz sáncállást elpusztítottak.

A Rupel-szorost elfoglalták.

Balkáni hadszíntér.

Német és bolgár haderők abból a célból, hogy az antantospatok által szándékoltt meglepetés ellen biztosítsák magukat, megtámadták az ebben az összefüggésben fontos Struma menti Rupel-szorost Gyenge görög őrségeket visszavonulásra kényszerítettünk. Egyébként a görög fenségjogok sértetlenek maradtak. (Min. eln. sajtóosztálya.)

OBERRBAUER A. UTÓDA

BUDA PEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb
gibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék
kiváratra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-43.

Glosszák a kettős kulacshoz.

Bangha páter vasárnapi zseniális beszédében kegyetlenül megsuhogtatta a kor-bácsot a háboru közgazdasági és sajtóhiénái fölött. Sőt, nemcsak fölöttük, hanem rajtuk is. Csak úgy osattogtak a kemény igazságok. Kijutott a a közgazdasági hiénáknak, a kik a polgárság zsebe ellen itthon folytatnak éppen olyan kegyetlen háborut, mint ellenségeink a határokon. Neveket nem említett Bangha, de a kikre célzott, feltétlenül megértették, hogy róluk szól az ének. Szó volt a szabadkőműves sajtó hiénáiról is, min-féle fajtáról, arról a szabadkőműves sajtóról, a melynek a sajtó csak üzlet, a mely pénzért mindent megír és mindent elhallgat, a mely szerelmi apróhirdetéseiben készpénzfizetés ellenében a Kiss Bólának is szíves szolgálatára áll, a mely hallatlanul ostoba bárgyuságokat és hazugságokat próbál elhitetni a keresztény egyházzal a keresztényekkel. Nevet itt is csak néhányat említett a páter, fővárosi romlott lapokét.

Lelkesített, gyújtott Bangha beszéde, annyira, hogy tegnap egyik helybeli lap már tüzet is kiált. Az ő háza ég, őt ugyan Bangha meg nem nevezte, de ő úgy érzi, hogy neki sürgősen szükséges Bangha Béla súlyos vádjai ellen védekezni, mosakodni, tisztálkodni és Banghát meg a közönséget lehetőleg bemooskolni és kiáltani, nagyot kiáltani, hadd tudja meg mindenki, hogy az ő háza ég, veszedelmesen ég!

Ez a helybeli lap — a Nagyvárad.

Méltán csodálkozhatik ön, tisztelt olvasó, hogy a Banghát támadó cikk tegnap jelent meg a Nagyváradban. Tegnap u. i. páros nap volt és köztudomás szerint ezeken a napokon laptársunk keresztény szokott lenni, sőt bizalmas körökben azt is sejtetni engedte napokon, hogy katolikus hajlandóságai is vannak. Bangha Béla valahol nagyon elevenre tapintott laptársunknak, ha ilyen elemi hibát követett el a taktikája ellen. Vagy a dátumot nem nézte meg jól, vagy őszintébb lett mint volt eddig, denikve most már próbálja meg a Nagyvárad a tegnapi cikke után elhitetni a közönséggel, hogy nem ő az a lap, a melyről Bangha olyan lángoló hévvel és meggyőző igazsággal óvta a közönséget! Eddig is dicséretesen szép számmal fogyatkozó párosnap közönsége előtt kissé mohón mutatkozott be igazi mi-voltában a Nagyvárad!

Bangha beszéde után mintha elhamarkodva nyujtotta volna fel az újabb laptársunk jelentkezésre: itt vagyok! Eddig is sokan sejtették, de most már mindenki tudni fogja.

Nem tetszik a Nagyváradnak Bangha beszéde, mely több hazafiasságot, több műveltséget és több kereszténységet sürgetett. A Nagyvárad nem mondja meg, melyik ellen e három közül van neki kifogása, neki általánosságban nem tetszik Bangha Béla. Különösen azért mérgelődik, miért ajánlotta Bangha a keresztény sajtótermékeket? Bizonytalán más lenne a Nagyvárad véleménye Bangháról, ha azt mondotta volna: azokat a lapokat támogassátok, a melyek páros napokon így irnak: „a keresztény szeretetet kell urrá tenni az egész világon“, páratlan napo-

kon pedig a feministák egyesületében a szabad szerelemről tartott előadást nagy-szerű jogi revelációnak hirdetik! Bangha az egyenes, őszinte, férfias keresztény gondolkodást és cselekvést követelte, a kétkulacsosságról pedig — vannak, a kiknek izlése ezt legjobban lenézi — még csak megemlékezni sem tartotta érdemesnek.

A keresztény sajtótermékeket ajánlotta Bangha, mert csak ezekből tanulhat meg a keresztény közönség keresztény módra gondolkodni. Itt a különbség a keresztény és a kereszténygyalázó sajtó között: a keresztény sajtó vezet a népet, de oda, a hová maga is el akar jutni: a több hazafiság, a több műveltség, a több kereszténység felé. Nem is vezetés ez, mint inkább együttes haladás. Ez a magyarázata annak a benső szeretetteljes viszonyoknak, a mely a keresztény sajtó és közönsége közt van. Érzik, hogy egyek a keresztény hazafiasságban. A keresztényellenes sajtó pedig nem vezet, hanem félrevezeti a népet. Kell e durvább és lelketlenebb félrevezetés, mint mikor a tiszta családi életére ezer éve múltán büszke magyar népnek egy lap a szabad szerelem erkölcs-pusztításait aropirulás nélkül dicsérni mérészele?

Aztán maradjunk még a vezetés dol-gánál. Laptársunk, úgy látszik, el sem tudja képzelni, mi az a saját fejével való gondolkodás, mert Bangha beszédét úgy fogja fel, hogy szerinte a közönség vagy a keresztény szerkesztők, vagy a szabadkőművesek fejével gondolkodik. Hát ha ez így is volna — pedig nincs így — akkor sem lenne nehéz a választás, Tisztességes, józan magyar ember sem sötétben bujkálók fejével, sem két-felé egyszerre kacintó fejjel gondolkodni sohasem fog! A keresztény magyar ember keresztényül és hazafiasan gondolkodik és mert ezzel a keresztény sajtó egyezik meg, minél többen gondolkoznak saját fejük, nem pedig élelmes irodalmi üzletemberek zsebe szerint, annál jobban terjed a tiszta, keresztény sajtó és annál szűkebben szorul a má-róban üzleti, vallástalan, szerelmi apróhirdetésekből élő sajtó körül is a hurok. Az üzlet örvendetesen közeledik a csőd felé.

Hol itt az az óriás ellentmondás, melyet a Nagyvárad fölfedez? És ugyan ki volt az az állítólagos „klerikális“ vezérember, aki ebben a Nagyváraddal egyetértett? Talán a Katolikus Kör Szent László termésk egyik hizelgő tükrében méltóztatott a helyeslő elvtársat keresni?

A Népszövetség ünnepségének közönsége megértette Banghát. Ez a keresztény közönség tud és fog is mindig a saját fejével gondolkodni. Laptársunknak bizonyosan oka ettől az öntudatra ébredő közönségtől nem sokat várni, mert azt egyenesen kritikátlanul nevezi és hogy példával is illusztrálja az esetet, két lappal odább hűségesen leközi a jelenvolt előkelőségek névsorát, hadd lássák, kik azok, akiket ő kritikátlanul tart. Ez a névsor és a névsorba fel nem vett több ezer többi intelligens jelenvolt elég cáfolat erre a gyerakes sértésre. Aztán, hogy a saját bölcs kritikáját megszólaltassa, feltárlja a Nagyvárad azt a jó öreg dajkamesét, hogy az egyház ellene állott a tudományos haladásnak. Ezzel a régen el-koptatott, okos emberek által sohasem hitt ostobasággal legfeljebb a bögötei kimult is-

kolában riogatták anno dazumal az odaváló árendás ártatlan esetetét. Nem szégyelli ilyes-nivel a XX században előállni a Nagy-várad? Nem restell ilyesmit intelligens városban kinyomatni, ahol a félig-meddig kul-turált emberek is mind nagyon jól tudják, hogy ki volt Kopernikus, Kepler, Descartes, Newton, Tycho Brahe, Sacchi, Leibnitz, Pascal, Euler, Huyghens, Bacon, Linné, Euler, Gauss, Cauchy, Fresnel, Fraunhofer, Fizeau, Foucault, Galvani, Volta, Ampere, Faraday, Ohm, Coulomb, Örsted, Siemens, Röntgen, Lavoissier, Liebig, Davy, Dalton, Freycinet, Cuvier, Pasteur, Owen, lord Kelvin, Wasmann — és ha tetszik, hát még ezer és ezer ki-váló csillagász, fizikus, vegyész, matematikus, a nagyok valamennyien, — ebben a városban jól tudják, hogy ezek és a tudomány jelesei óriási többségükben hívő keresztények, többnyire buzgó katolikusok voltak! Ki állította az első iskolákat a magyar népnek? Az egyház. Ki állította az első egyetemet a kulturának? Az egyház. Ki viszi a tudományt a vad népek közé? Az egyház. A Magyar Tudományos Akadémia, a mely pedig talán még a Nagyváradnak sem „klerikális“ intézmény, nem rég választotta meg tagjai sorába Fényi Gyula csillagászt, a ki — tessék borzongani — jezsuita, akár csak Bangha Béla. Ennek az Akadémiának a tagjai közt előkelő szerepet visznek az egyház szolgálói, tagjai közt egy bibornok-érsek, egy bibornok püspök, még egy harmadik és negyedik püspök, a váradai káptalannak magának három tagja foglal helyet! A katolikus egyház nemrég tudott a magyar tudományosságnak még egy második Akadémiát is állítani, — erre az egyházra azt mondani, hogy a tudományak ellensége, ehhez még egy halott egyházfőt is kegyeletlenséggel és teljességgel valótlannul tanul idézni: vagy a tudásnak, vagy az igazmondásnak rettenetes és szármalmas hiányossága. A Galilai-kérdésről és Giordano Brunóról pedig csak az irjon, a ki valamit konyit ezeknek az uraknak az élettörténetéhez és nem panorámából tanulta a történelmet.

Szép dolog, hogy legalább azt találja helyehnek a Nagyvárad, mikor Bangha Béla a Pesti Hirlap szemérmetlen apróhirdetéseit ostorozta. Megérdemelte ezt a P. H. a Nagyvárad szerint is, mert a Pesti Hirlap, ugy-mond, „állandóan erkölestelenségre biztatja és árulja leányainkat.“ Bangha Béla ugyan nem huzta alá az állandó szót, de a Nagyváradnál ezt hangsúlyozni kellett, mert laptársunk szerelmi apróhirdetéseket — nem állandóan közöl.

Például tegnapi számában csakugyan nincs, de már vigan üzengetnek egészen a P. H. módjára például a május 23. 25. 28 iki stb. számokban. Bangha Béla kemény csapásokkal ostorozta azokat a lapokat, a melyek belső oldalakon az erkölcsöket prédikálják, a hirdetésben pedig fehér rab-szolga-kereskedést folytatnak. Elfeledkezett — valljuk meg — azokról, a melyek páros napokon szidják a Pesti Hirlap apró hirdetéseit, páratlan napokon és ünnepi számokban pedig hűségesen követik a példát. Csak az egységár olosóbb, a naiv vidék egyszárúbb igényeihez mérten.

Itt van a csattanója Bangha Béla országos sajtóakciójának: megtisztítani a saj-

tót az erkölcstelen, vallástalan kinövéséktől és a hol az ilyen tisztogatás másként nem megy, kisépenni a megtisztulni nem akaró, vagy nem merő sajtótermékeket mindentűn. Ezt a nemes hivatást megértette és felfogta Bangha Béla intelligens, öntudatos, a maga fejével gondolkozó és kétkülaesos tanácsadókra nem szoruló közönsége is. Ma még vannak Kiss Bélák és vannak a Kiss Béla-féle apróhirdetések árval feszítő szerkesztők és lapkiadók. Legyünk nyugodtak: nem sokáig lesznek. A jónak, a nemesnek előbb utóbb győznie kell és csak a közönség felvilágosultságán, öntudatra ébredésén fog mulni, hogy később, vagy pedig rohamosabban következik-e el a sajtó és az egész közélet terén a Bangha Béla által kitűzött, mindnyájunk lelkében megsejtett és óhajtott ideál: a több hazafiasság, több műveltség, több kereszténység.

A Dajka—Gerő affér.

A törvénytörés elé kerül.

Megírta egyik lap társunk, hogy Gerő Ármán rendőrfőkapitány a fegyelmi eljárás megindítását kérte a polgármesternél Dajka Endre dr rendőrfőkapitány ellen, mert utóbbi a királyi ügyészséghez intézett jelentésében róla valótlán adatot közölt. Azt jelentette ugyanis Dajka a Popovics Athanáz féle marhaszósi ügyben, hogy Gerő Gusztáv dr a gyanúsított zárkájába bement s az ügyészi tilalom ellenére Popovicsossal négy szemközt beszélt. Ezt Kolontáry János rendőrfogalmazó neki úgy jelentette be, hogy mikor ő a rendőrség folyosójára ért, Gerő Gusztáv dr már bent volt a gyanúsítottnál s ő zavarta meg a beszélgetést.

E jelentéstételnél két budapesti detektív, köztük Nánássy Géza, a politikai rendőrség vezetője volt jelen, akiknek jelenlétében Kolontáry fogalmazó azt is jelentette, hogy Gerő Gusztáv dr kívánja a gyanúsítotthoz való bebozsátatást, mert ezt a főkapitány megengedte.

Dajka dr, aki a kulcsos rendőrt azzal fenyegette meg, hogy a Strasser-ügyben szereplő börtönőr sorsára juttatja, ha az ügyészi tilalom ellen vét, ezt nem engedte meg, mire Gerő Gusztáv dr a cellába bement.

A főkapitány ezenkívül felhatalmazást kért a polgármestertől, hogy Dajka ellen rágalmozás miatt bűnvádi feljelentést tehessen. Ugyanezt kéri Dajka Endre dr a polgármestertől azon sértésekért, amelyeket a főkapitány mostani beadványában ellene használt.

Tegnap megérkezett a két budapesti tanu távirata a kérdéses körülményre.

A távirat így szól:

Élénken emlékezünk az ügyre, minden úgy történt, mint azt jelentette.

Nánássy.

Ez a száraz tényállás Helyes, hogy a bíróság fogja az ügyet tisztázni. A tisztázást a közérdek megkívánja.

Nagyvárad 1916. évi költségvetése.

Házbér-fillér, villamáram és csatornázási-adó emelés.

Nagyvárad város 1916. évi költségvetésének tervezetét, amint azt Szűcs Géza főszámvevő eredetileg összeállította, már ismertettük.

Azóta azonban a városi tanács hetekig kereste a módokat, hogy a milliós deficitet valamiképpen eloszlatthassa.

A főszámvevő a városi pótdó emelésben találta az egyedüli megoldást, a tanács tagjai azonban belátták, hogy a mai ijesztően nehéz helyzetben nem szabad a közönséget újabb adóteherrel sújtani, hanem más módokat kerestek a deficit elosztására.

Es találtak is új neveket, új eimeket, amelyek alatt az eddiginél nagyobb összegeket préselnek ki az adózó alanyokból.

Igy kivetik a házbér-fillért, emelik a villamos áramdíjakat és a csatornázási adót.

Az így átdolgozott költségvetést tegnap terjesztette be a főszámvevő.

A költségvetést a főszámvevő részletes bevezetéssel látta el.

E szerint az összes szükséglet 4.326,364 korona, a fedezet pedig 3.075,618 korona és így fedezetlen 1.250,746 korona.

Ezután kifejti, hogy miként fedezhető ez a hiányzó összeg. 245,746 koronát kölcsön útján fedeznek; 150,000 koronát a hadirészvények lombardirozása után szereznek be.

Fedezetlen marad még 850,000 korona; erre szolgál az eddigi 45 százalékos városi pótdó, 1.500,00 K állami adó alapul vételével, 675,000 korona összegben; a progressiv alapon kivetendő házbér fillér címén előirányoznak 180,000 korona bevételt. Ez a négy bevételi többlet, illetve új bevétel fejezi az 1.250,746 korona hiányt.

Az évi szükséglet emelkedik 22,653 koronával, a fedezet pedig csökkent 108,675 koronával.

Ezután vázolja a főszámvevő a háború által előállott kiadásokat. Ezeket a minden cikknél emelkedő drágaság és az okozta, hogy sok tisztviselő hadbavonult, ezeket más munkaeörökkel kellett pótolni. A háborus kiadásokat kölcsönből kell fedezni, hogy azok viselésében a jövő nemzedék is részt vegyen.

A házbérfillér rendbehozza a város háztartását a jövőre, a mostani nagy hiányt nem fedezi a 180,000 korona, ezért kellett 150000 korona lombard kölcsönhöz fordulni. Ezenkívül gondoskodni kell a városnak új jövedelmi forrásokról, hogy az új kiadásokra a jövőben is legyen fedezet.

Ezután az alapok költségvetését ismerteti a főszámvevő. Ebben az a legfontosabb, hogy a villamárakat emeli a város; — a csatornázási adót pedig az eddigi 2 százalékos helyett 4 százalékra emelte a tanács.

A költségvetést jövő hétfőn, június 5 én tárgyalja a pénzügyi szakkbizottság.

A legjobb molyirtó szerek u. m. mirt, Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

Képkiallítás a püspöki palotában.

Ünnepély és toronyzene.

Június 2 án délután nagyszabásu toronyzene lesz a püspöki palotában rendezendő képkiallítással kapcsolatban.

Műsora a következő:

1. Szent Ambrus és Szent Agoston püspökök hálaéneke (IV. évszázad.)
2. Régi magyar egyházi dal. (XVIII. évszázad.)
3. Imádunk szent ostya. (1863.)
4. Ima a „Bibliás ember” operából. (Kienzl, 1895.)
5. Régi egyházi dal Szent László királyról. (1695.)
6. Hymnus, (Erkel Ferenc.)

Ezt megelőzőleg délután 5 órakor a palota termeiben lesz a nagyszabásu előadás. Programja:

Dr Némethy Gyula kanonok előadása. Kövér Ily, közönségünk kedvence, operabékesnő a Troubadourból énekel egy részt és Rubinsteintől egy dalt. Zongorán kíséri: Resch Mihály zenetanár.

Melodráma: „Hazajön Rákóczi”, írta Krüger Aladár dr, zenéjét szerezte Belezny Antal. Szavalja: Bihari Akos, az énekeszámokat előadja: Bihari Sándor, zongorán kíséri: Resch Mihály.

Háziaszonyok lesznek:

Dr Krüger Aladárné, Lichtmann Mórné, Hegedüs Jánosné, Ettwell Jenőné, dr Pelle Jánvsné, Linberger Györgyné, Vaday Józsefné, dr Konrad Béláné, Bognár Sándorné, dr Perczel Adolfné, Ince Lipótné, dr Rezső Mórné, Tabéry Árminné, özv. Vadász Albertné, Pisztor Zoltánné, Kenéz Sándorné, Boros Jenőné, Dénes Ödönné, dr Erdős Adolfné, dr Friedländer Ernőné, dr Grósz Samuné, Molnár Béláné, Otömössy Sándorné, özv. Sebessy Béláné, Zigre Miklósné, dr Morvay Zsigmondné, Fényes Ödönné, Fráter Lászlóné, Kelemen Kálmánné, Várady Istvánné, Nagy Vilmosné, Thury Lászlóné, Hiemesch Frigyesné, Kőszeghy Józsefné, Orley Györgyné, Say Viktorné, Verzar Istvánné, dr Konrad Márkné, Moskovits Miksáné, Szunyogh Pálné, Fényes Lorándné, Baranyi Tiborné, Papolezy Ferencné, Hegedüs Rezsőné, Imets Illésné, dr Istvánffy Istvánné, dr Medvigy Ferencné, dr Simonyi Ernőné, özv. Bábó Vazulné, Eicher Sándorné, May Sándorné, özv. Szopek Gáborné, özv. Velyáczky Gyuláné, Nosz Gusztávné, Hanzel Emilné, Ringalban Lajosné.

Június 3 án is egész nap nyitva van a kiállítás. Egyszeri bemenetel a képkiallításba és kertbe 1 kor. Délután 5 órakor lesz az Orgona hangverseny. Erre nem érvényesek az állandó jegyek. A Vörös Kereszt irodában, a közkörházban, a Kath. Körben, Hegedüs hírlapirodában, Rigler József Ede cégnél, Braun Hanna kalapüzletében, Glücksmann Ármán és Daróas cégeknél kapható minden jegy.

Az orgona hangverseny jegyeinek ára 5 kor. Számozott, fenntartott hely, az első csoport padokban 3 kor. A második csoport padokban 2 kor. Egy padban 8 ülő hely van. Állóhely 1 kor. Katona és gyermekjegy 60 fillér. Az előadás előtt a

Megérkezett Salvator karlsbadi és mindenféle friss töltésű ásványvizek különböző

Továbbá ajánlok kékkő, raffia és szalámit előnyös árban. IFJ. POPPER JÓZSEF.

templombeljárata előtt is lehet kapni jegyeket.

Ugyancsak június 3-án délután szép idő esetén a külső parkban Szaniszló püspök szobra körül állítják fel a sátorokat és ott lesz a Novomeszky uzsonna, pezsgő stb. Ugyaneznap 4 képet sorsolnak ki melyekre jegyeket a 50 fillér, Haltenberger Vilmos Rákóczy uti üzletében lehet kápi és az egész kiállítás alatt a pánztáraknál s a kertekben külön külön nagy kerti napernyők alatt. Itt említjük meg, hogy igen érdekes plakát készült e célra a Jobbkéz helyiségében. Művészi a pezsgő, árusítók plakátja, melyet dr. Némethy Gyula kanonok saját terve szerint készített a hölgyek kérésére. Mindezek a Haltenberger cég kirakataiban láthatók. Június 4-én nagy kerti ünnepély. Az ünnepélyre Novomeszky Imre, az ismert jónévű cukrász rengeteg anyagot halmozott fel kakaóban, csokoládében, kávéban, cukorban, vajban és lisztben. Egy város közönségének elegendő. Napok óta nagy munkában van a műhely, a gépek kattognak s az ünnepélyen a cukrászművészet csodáival találkozhat a közönség.

A szibériai fogolytáborokban levő magyarokról Betegh Péter dr. főhadnagy esztendőnkön, június elsőjén este 9 órakor a Kath. Kőr Szent László termében felolvasást tart.

Betegh Péter dr. főhadnagy felolvasása iránt máris igen nagy érdeklődés mutatkozik, a mi nem is csoda, mert sajnos, ma már nagyon sok családot érdekel, hogy milyen is a sorsa hozzátartozóinak Szibériában, a minek elmondására Betegh főhadnagy nál kompeten ebb embert el sem képzelhetünk.

Betegh főhadnagy ügyes térképek és felvételek kapesán lépésről lépésre vezet a közönséget Oroszországon, a szibériai fogolytáborokon, majd Kína, Japán és Amerika vidékeire és városain keresztül.

Örülünk, hogy Betegh főhadnagy itteni felolvasását, mely Arad, Temesvár, Szeged, Debrecen és Kolozsvár színházait is zsúfolásig megtöltötte és a jótékony célnak jó pár ezer koronát hozott, éppen a helyi Vörös Kereszt-egylet választmányának ajánlotta fel és ezáltal hozzájárult, hogy a választmány által rendezendő ünnepségek minél szebben és eredményesebben sikerüljenek.

Az orgonahangverseny.

A szombati orgonahangverseny iránt óriási érdeklődés mutatkozik. A műsor olyan változatos és csupa klasszikus számokból áll, hogy a székesegyház hajója alighanem kicsinek fog bizonyulni. A jegyek rohamosan fognak, így mindenki igyekezzék már előre megváltani jegyét. Azt talán mondanunk sem kell, hogy az orgonahangversenyen zajos tetszésnyilvánítások, a szent helyre való tekintettel, nem lehetnek. A próbák lázas sietséggel folynak; tegnap délután már a székesegyházban volt az összpróba. Akik hallották, azt mondták, hogy ennél szebbet, hatalmasabbat és főnségesebbet még nem hallottak. A rendezőség kéri már most az összes résztvevőket, hogy ma délután pont 6 órakor föltétlenül jöjjenek el a főpróbára, mely ez alkalommal a Kath. Kőr nagytermében lesz megtartva. A rendezőség kéri a hölgyeket, hogy a hangjegyeket szíveskedjenek elhozni.

Strasszerné szenzációs vallomásai.

Második nap.

Egyik helyi lapírónk azon a napon, amelyen Strasszer Aladár kórházi élelmiszer-letartóztatást, azt írta, hogy Strasszer vétékességét nem vonja kétségbe, de az aszszony ártatlan a manipulációkban. A tárgyalás két napja már eléggé megvilágította azt a szerepet, amelyet Strasszer Aladárné a kórházi vissznlésekben és a megvésztegetésekben játszott.

Teljesen be volt avatva mindenbe s nem lesz épületes a szembesítés, amikor ő urára, az ura ő rá fogja tolni az elkövetett bűnökét.

Sokan a Preisz ügygyel kezdik össze mérni ezt az ügyet s Preisz Károlyával hasonlítják össze Strasszernét. Milyen tévedés. A Preisz ügy egy katonatiszti családi dráma volt s résztvevői emberi részvétre méltók. A Strasszer-ügy egy felháborító katonadráma, ahol nyereségre éhes emberek zabolátlanul lopták el a katonák enniivalóját, ételét-italát, meghamisították a táplálékukat azoknak, akik érettek harcra és véretek. Ez mégis csak más eset s a bánásmódban való különbözősége is érthetően magyarázza. Preiszné egyszer követett el bűnt, ezek itt hét hónapig minden nap a legirtózatossabb bűnök légióját.

A közönséget azzal akarják hangolni a részvétre, hogy Strasszernét két gyermektől elszakították. Milyen kegyetlenség! De a katonák gyermekeire nem gondolt a vádlott, akik apjukat vesztették el, mert azok elnyomorodtak. Hát ezek a gyermekek nem olyanok, mint a Strasszerné gyermekei?

Tegnap Strasszerné vallott — másokról. Ez is valami. Hadd legyen világosság ebben az ügyben. Schatz Jakab dr. ezredorvos ajándékai, Pohl Jenő fogadása s egyéb intimítások szerepeltek e vallomásban.

Az Est írja:

A nőstényfarkas

vergődik a veremben. Még nem tudja, hogy mi, emberek, rajtakaptuk, mikor az ördöggel szövetkezve farkasbőrt húzott és emberhust járt zsákmányolni. Most hogy megfogtuk, farkas maradt, vissza nem varázsolhatja többé emberképét; leütjük, mert nem közénk való, ártalmas féregfajta.

Még nem tudjuk, hogy farkasvolta, a melynek nincs szánás és kegyelem, nyilvánvaló. Még nevet a bíró szeméibe, hazudni próbál, vitatkozik a nagyváradi hadikórház-élelmiszer felesége, a ki sebesült katonák kosztjának megsarcolásán háromszázezer koronát zsebelt néhány hónap alatt.

Az egész pörön ez az egy rejtély nyugtalanít bennünket. Hogy volt képes ma, a mikor ezer szenvedés és aggodás a földig sujt le bennünket, hogyan bírta ez az emberpár a gondolatot és a tudatot, hogy sebesülten kórházba kerülő katonákat éheztesen és ebből vagyont szerezzen.

Érthetetlen, hogy papíronon számítva és Shylock mérlegével a kezében, valaki sebükben, lefagyott lábbal, gránát-iszonyattól reszketős tagokkal kórházban fetrengő áldozatoknak az életét vegye el.

Huszonkétezer kiló bust lopott el az éhez sebesültektől, százötven sebesültnek másfél kiló faggyuból főzött ebédet, a vacsorát maradékokból, moslékból kotyvasztotta. Mindezt, ezt a tudatot, hogy sebesült katonáknak naponta jólétét, talán életét kockáztatja, azért, hogy ismét néhány száz koronát tegyen a takaréka a vázronához, e borzasztó tudatot pénzért viselte! Ez érthetetlen.

Az egyszerű, szegény népnek, mélyéből az önfeláldozásnak, az állagult, megbékélt érzéseknek valóságos csendes zoltára száll fel állandóan a felszínre. Csak tegnap hoztuk ismét egy strófáját: a görbe tagu katonák szavát, akik a Zander gépet, amit gyógyulás végett taposnak, gyárba akarják vitetni, hogy beteg tagjaik erőfeszítésével is szolgálják az országot.

Érthetetlen ilyenkor a farkastermészet, zsákmányra tált gőzölgő ordjával. De nem is törjük magunkat, hogy megértjük. Az ily farkast köztünk leütjük, ártalmatlanná tesszük.

A mai tárgyaláson az elnök folytatta Strasszerné kihallgatását.

Pfigyelmeztetem vádlottat, — mondotta az elnök, hogy az egész tárgyalás folyamán csak jóakaratot tapasztalhat részemről, de el fog jönni az idő, amikor a tárgyalás végén megszólal az igazságosság és figyelmeztetem, hogy akkor bírásra csak föredelmes bűnbánata lehet hatással.

Tud-e róla, hogy némely kórházban sonka helyett hideg felvágottat adtak a betegeknek?

Tudom, hogy a gimnáziumi kórházban hideg felvágottat kaptak a betegek sonka helyett, de nem tudom kinek a rendelkezésére.

Nem ön rendelte el? Nem ön adta az utasítást, hogy úgy intézzék, hogy 100 adag sonka helyett csak 60 at adjanak?

En ugyanattól a szakácsától hallottam erről az intézkedésről.

Nem önhöz fordultak a betegek, hogy két szelet parizert kaptak sonka helyett?

Hozzám senki. Nem lehetett sonkát kapni, azt pótolni kellett, a férjem mondta, hogy intézkedtek.

30 borleves 6 tojás.

Ön a gimnáziumi kórházban és a csapatkórházban segített? Tudja, hogy 30 borlevest 6 tojással készítettek?

En sohasem készítettem. A férjemtől hallottam, hogy 5 borlevest egy tojással kell készíteni.

Tudja, hogy egy főherceg látogatásakor hire járt, hogy a főherceg megízleli az ebédet?

Erről nem tudok.

Ön akkor elrendelte, hogy kitűnő dolgokat főzzenek s mikor megtudták, hogy a látogatás elmarad, felvétellett mindent s meghagyta, hogy esinálják a régi dolgokat?

Nem tudok róla.

Feldmann törzsorvos látogatását jelezték Temesvárról s ön utasítást adott, hogy 2-3 napig főzzenek rendszeren, aztán úgy, mint régen?

Soha semmit sem rendeltem.

A zsemléket rendszer sulyban kapták? — A zsemlék mindig kisebb sulyban voltak. Nem tudtuk fizetni, azért a

zsemlék mindig kisebbek lettek, 10 dekás helyett 8 dekásak.

— Ezt a férje érdekében is ellenőriznie kellett volna.

— Nekem erre nem volt befolyásom.

A zsizsikes borsó.

— A borsót honnan vették, milyen volt?

— Zsizsikes volt, mást nem lehetett kapni.

— Odaadta volna ezt a saját gyermekének is?

— Borsót kellett adni, nem volt más. Nekem nem volt befolyásom a vásárlásra, csak hogy az elkészített étel jó legyen.

— A rizs milyen volt?

— Egy ideig jó volt, aztán kisebb szemű rizst kaphattunk csak.

— De ez összetörött, alrizs volt. Láttá?

— Csak azt láttam, hogy kisszemű volt.

— A tarhonya milyen volt?

— A szakácsnők mondták, hogy egyszer dobos volt.

— Ön mondta nekik, hogy csak főzzék meg, azt vallják a szakácsnők.

A vádlott sir.

A vádlott lehajtja fejét, sir.

— Mit jelentenek ezek a könyvek? — kérdi az elnök — a könyvek néha félrevezetésre valók, néha megbánás jelei.

— Kérem a szakácsnők annyi mindent hazudtak rólam. Pedig száz koronával javítottuk a fizetésüket.

— Tehát ezért a könyvek.

Ingyen koszt Schatz Jakabnak.

— Hogy tudták megszerezni az összes kórházak szállításait?

— A férjem nem akarta vállalni, azt mondta, nem bírja, de Schatz Jakab ezredorvos forszírozta, hogy csak vállalja.

— Hogy jutottak összeállításra?

— Béke idején a kórház konyhájából uzsonnázott.

— Fizetett ezért és mit?

— Nem tudom, a férjemmel számolt.

Később a háború idején nem ért rá vendéglőben étkezni, elküldött a konyhába s eleinte felvitette az ebédet, aztán a lakására.

Reggelit, ebédet és vacsorát.

— Mit fizetett?

— Egész idő alatt semmit.

— S ez az ember a kórház parancsnoka volt, akinek legfőbb hivatása az ellenőrzés, különösen önk fölött?

— Igen.

— Mennyi ideig tartott ez?

— A háború kezdettől 1915. február közepéig.

— Olyasmiről is tudok, hogy az ezredorvos ur izlése meglehetősen fejlett volt ételek dolgában, nemde?

— Egyes ételeket nem szeretett, ezt tudtam. Néha nem azt főztem neki, amit a családomnak. Például csirkét kis fiának és neki külön.

— És a bor dolgában is magas kívánásai voltak?

Az újra megtelő boros-üveg.

— Csak azt a bort adtuk, ami a kórházban volt, de tokaji asszút is küldtünk neki. Volt egy üvege s ha abból kifogyott a tokaji bor, akkor a legénye szolt s a férjem újra megtöltötte. A férjemtől tudom, hogy soha semmit nem fizetett.

— Hogy lehet az mégis, hogy Schatznak nyugtái vannak, igaz, hogy igen sze-

rény árakból: egy reggeli 24 fillér, egy ebéd 1 K 30 f, vacsora 1 K?

Baj van.

— Ugy történt, hogy mikor a vizsgálat megindult, Schatz megtudta, hogy jön Teutschländer hadbiztos vizsgálatra, egy reggel egynegyed 8 kor telefonon, majd Bíró tizedessel hívatott, majd Ilona szakácsnőt küldte értem. Odamentem s kért, mondjam a férjemnek, hogy csak azt mondja, hogy ő fizetett a kosztért. Mikor a férjem hazajött, beszélt vele is s kérte erre s arra biztatta, hogy ha megfogják esketni, akkor esküdjön is meg, hogy ő fizetett. Férjem panaszkodott, hogy hamis esküre akarta rábírn.

— Mit szokott kapni az ezredorvos étkezésre?

— Reggelire kávét zsemlével, ebédre levest, főtt húst, sültet, tésztát, néha cukrászsüteményt, gyümölcsöt, bort.

— És utolsó fogásnak ugyebár fekete-kávét?

— Igen, ő kívánta.

— Mondja, mi érdeke volt, hogy Schatznak, felügyeleti hatóságának privát konyhájából ingyen étkeket szolgáltatott?

— Férjem nem kérhetett pénzt, olyan volt a helyzet, ő meg nem hozta elő. Férjem nem kérhette, mert félt, hogy bajokat csinál. Férjem nem lehetett jelen mindent.

— Azért tették, hogy lekényerezzék ezzel az ezredorvost?

— Igen.

— Tudja, hogy hívják az ilyen eljárást?

— Tudom, ez megvesztegetés, de nem a férjem ajánlotta fel s Schatz az egész idő alatt meg se kérdezte, mit fizet.

— Schatz hogy ellenőrizte?

— Ő kiadta a rendeletet az orvosoknak, hogy ellenőrizzenek, de sem ő, sem az orvosok nem ellenőriztek.

— Tudja, hogy Bacsinzky Zsigmond esendőrhadnagynak állandó fizetést adott a férje?

— Bacsinzky a esendőriskolai kórházban teljesített ellenőrzést s egyszer panaszkodott, hogy kevés a fizetése s kért 100 koronát. De hogy havonta kapott 300 koronát, azt nem mondta az uram.

— De Erdősről mit tud?

— 10 liter veresbort kért, nem szerettem s kicseréltük fehérre, nem tudom, hogy fizetett. A veresbort elküldtük Schatznak.

— Bügler százados mit kapott?

— Bügler százados a Darvas-kórházban teljesített ellenőrzést s kosztot kért tőlünk s kapott is a kórház konyhájáról. Nem fizetett.

— Ismert egy Pohl nevű gyógyszerész tisztet?

— Igen. A férjemtől 500 koronát kapott, mert megnyerte a fogadást. Arról volt szó köztük, a csapatkórház irodájában, hogy férjem 40-50 százalékkal kérte felemltetni az árakat s a férjem azt állította, hogy nem adják meg. Pohl fogadott 500 koronába, hogy megadják. Megnyerte s megkapta az 500 koronát. Pohl később 5-10 százaléko kért a haszonból, vagy egyszerűen 4-5000 koronát. Nem adtuk meg.

Szellemidézés.

— No most — mondja az elnök két ember szellemét idézzük. Tudja, kikre gondolok?

— Igen. Kappel és Kirch főhadnagyokra.

— Látja, ez jól esik, hogy őszintén megmondta, ez azt bizonyítja, hogy lelki-furdalást érez.

Elmondja a vádlott, hogy Kirch főhadnagy a gimnáziumi kórházban teljesített szolgálatot. A mozgósítástól kezdve ott étkezett náluk, később elhozatta a családját is s ott étkeztek náluk mindaddig, míg a főhadnagy öngyilkossá nem lett. Kappel főhadnagy kért

lenését, zsirt, borsót a raktárból. Erte küldte a szolgáját. Nem fizetett. Wawra főhadnagy sört, ételeket vitetett fel a szobájába. Nem fizetett.

— Mi volt a céljuk ezzel, hogy 6-7 embert tartottak?

— Kényszerhelyzetben voltunk, azért tette a férjem. Erőszakos emberek voltak, leakartuk kenyerezni őket, hogy ne ártsanak.

Tűzbe dobott pénztári könyv.

— Házkutatás volt önkönél, tudták ezt előre?

— Ez úgy történt, hogy Teutschländer vizsgálóbiztos azt mondta férjemnek, hogy megvan elégedve, csak kisebb hibákat talált, csak vezesse tovább az élelmezést. Másnap dr Kaczián Kálmán ügyvédnél volt a férjem s az ügyvéd figyelmeztetett, hogy le tartóztathatják s azért ha van valami írása, ami ártalmára lehet valakinek, azt semmisítse meg, nehogy a tisztüket kompromitálja. A férjem azután 2 db betéti könyvet átadott nekem 60 és 70 ezer koronáról, ezeket én tettem el. Átadott a férjem 6-8 darab noteszt, melyekben üzleti feljegyzései voltak. Ezeket én tűzbe dobtam. A pénztári könyvet kiszakítottam a bejöttési táblájából s tűzbe dobtam. Mikor férjemet letartóztatták a takarékpénztári könyveket eldugtam, egyiket egy képrámába, a másikat egy férfiing belsejébe.

— Megkérdeztem Rádl ügyvédet, aki azt mondta, hogyha a férjem tisztességes uton kereste a pénzt, nincs miért eldugni. Én csak azért rejtettem el a pénzt, hogy biztonságban legyen, ha ma már nem leszünk a lakásban.

Hajtűvel irt levél.

— Az elnök felmutatja azokat a leveleket, amiket a vádlott a szegedi togházból akart kicsempészni a férjének. Az egyik levél hajtűvel volt írva, a többi tintával.

— Elnök: ezekből a levelekből az tűnik ki, hogy férjével együtt jártak el. Ki akarta tanítani a férjét, azt írta neki: Csak Vogel meg ne tudja a levelezést. (Ez a férj alkalmazottja volt.) Máskor azt írja: „Nem mondtam, hogy Bügler stb. pénzt kaptak.“ „Azt mondom, hogy maradt 25 000 korona kincstári pénzből, ez az enyém, de erről ne tudj semmit.“

Vádlott elismerte, hogy ő írta ezeket a leveleket.

— Az elnök ismerteti aztán azt a memoandumot, amit a vádlott a fogságban irt a védelmére. Elisméri ebben, hogy 15 dekás adagok helyett 12 dekás és 13-14 dekás adagokat vegyitettek a fazékba, úgy hogy a pontos méretüket felül tették a fazékba s alul a kisebb méretű adagokat. Jöttek az orvosok vizsgálni s csak a felső adagokat mérték le a fazékból. Ezt azért tették, mert nem tudtak kijönni másképp.

— Igaz, hogy a gimnáziumi kórházban bivaly húst adtak?

— Csak azt tudom, hogy a hus kemény volt, mert bivalyhus is volt közte, de én nem tudom megkülömböztetni.

Az első tanu.

Bodnár Hermint hallgatták ki ezután. Elmondja, hogy 6 hónapig volt a Strasser század alkalmazottja egész 1915. február 1-ig, mint főzónó a gimnáziumi kórházban. Elmondja, hogy 10 dekás husadag helyett Strasser 7-8 dekásat adatott. 11 tisztnek 4 kilogram húst adtak ebédre, vacsorára. Kéves volt, de a nagysága azt mondta: elégnek kell lenni. Strasser 100 liter tejet 10 liter vizet öntetett. A fasirtot darab husokból, maradékokból csinálták. A tejet lefőlőzték s ezt adták tejjel helyett. Bántást csináltak zsír nélkül, 60 adag sonkból 30 adag hidegfelvágottat adtak. Mindezt Strasser és a nagysága rendeletére. A betegek hiába panaszkodtak. A husadagokat a nagysága rakta a fazékba, alul a ki-

sebb adagokat, felül a pontos méretűket. 50 kilogram dohos tarhonyát elhasználtott velünk a nagysága, hibá figyelmeztetem, hogy zsiszikes a lórsó azt mondta rá, hogy passzirozzuk át. Strasserné felügyelt, rendelkezett, utasításokat adott. Mindig ott volt a tálalásig. Ő utasított, hogy ugy öntsem a vizet a tejbe, hogy ne lássa senki.

A vádlott idegesen jelenti ki, hogy a tanu nem mond igazat. Következett a szembesítés. A vádlott nem néz a tanu szemekébe, aki szemébe mondja ezeket a tényeket. Az elnök kérdésére, hogy mért nem néz a tanu szemé közé, azt felelte a vádlott:

— Nem tudok ilyen asszony szemé közé nézni.

A tanu meghittetése kérdésében az ügyész kérte, a védők elleneztek a tanu meghittetését, mert a tanu bűnrészes. A törvényszék ugy határozott, hogy később dönt a tanu megesketése felől.

A tárgyalást ma 9 órakor folytatják.

Kopperné megbocsátott az urának.

A szoba kiadása volt az ok.

Szegedről jelenti tudósítónk:

Tegnap tárgyalta a szegedi honvéd hadbíróóság Kopper Antal nagyvárad bankigazgató, honvédhadapród bűnperét, ki feleségét összevagdalta.

Vádlott Kopper Antal elmondja, hogy a harcterre elmenet, egy évre látta el feleségét élelel. Több névtelen levelet kapott. A felesége arról értesítette, hogy annyi tény, hogy a szobát kiadta. A többi feleség. Hazament. Felesége dacos nő, ő önkivületbe jött s megakartta magát ölni s csak azért vagdalta meg feleségét, mert megakartta akadályozni az öngyilkosságban.

Kopper Antalné Weisz Irén fekete-selyem ruhában, féllakeipőben jelent meg. Nyugodt. Férjéhez jött, nagyon izgatott volt, hogy ő kiadta a szobát engedélye nélkül. Február 26-án eivakodtak, férje azzal gyanúsította, hogy azért adta ki a szobát, mert udvaroltatni akart magának. Ő erre areulütötte kétszer a férjét, aki kiabálni kezdett, hogy megöli magát. Ő visszatartotta, mire férje kétszer rávágott a kardjával. Sérülései csekélyek, nyolc nap mulva már kutyabaja sem volt.

Férjének megbocsátott, békességben élnek, ő belátta, ezért történt mindez, mert kiadta engedelem nélkül a szobát.

Strelinger dr orvosfőnök és Kemény L. Ignác kapitány kihallgatása után perbeszédek következtek.

A bíróság Kopper Antalt a K. B. T. K. 680. § ába ütköző könnyű testi sértésért önhibáján kívül egy hónapra terjedő vizsgálati fogság betudásával még két hónapi szolgálati fogságra ítélte.

Védő, vádlott, ügyész fellebbezett.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legsebb disze. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára K 1.50. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Asiago közelébe jutottunk.

Budapest, május 30. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik: Csapataink Asiago körül a nyugatról és északról övező magaslatokat megszállták. A Posina-völgytől délre erős erődvonalt következik Cengio Alto és San Antino vonalában, továbbá a Monte Forni Alti, Colledi Como, Monte Novegno és a Campo deila Stubaldo vonalában egész a Posina-torkolatig. Asiago mögött is erősen kiépített olasz vonalak vannak.

Sajtóhadiszállásról jelentik: Asiago közvetlen közelébe jutottunk. A város fontossága az, hogy a síkságra vezető másodrendű országutak ezen a környéken kezdődnek és délkeleti irányban folytatódnak a síkság felé. Asiagot két oldalról karoltuk át, északról a Monte Rotto és délről a Canora környékén. Előnyomulásunk itt már lassu és óvatos.

Pánik Olaszországban.

Budapest, május 30. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Veronában, Vicenzában s a hadi zóna több városában nagy pánik tört ki. Milánóban rémhírek keringenek a magyar-osztrák csapatok sikereiről. A lapok kérik a közönséget, őrizze meg a nyugalmát.

Luganóból jelentik, hogy a menekülők számára a déli városokban s magában Rómában is menhelyeket készítettek.

Az olasz tűzérség egyhatoda kezünkön.

Budapest, május 30. (Saját tudósítónktól.) A Berner Anzeiger szerint az olaszok tűzérségének egyhatoda magyar-osztrák kézbe került, ezenfelül 140-nél több gépfegyver és tömérdek felszerelés.

Menekülés Schióból és Vicenzából.

Budapest, május 30. (Saját tudósítónktól.) Schióban és Vicenzában megkezdtek az arsenál iratainak elvitelét. A felszerelést Mantuába viszik.

HIREK

...

* A miniszter kiküldötte Nagyváradon. Nagyvárad városa a hízalásra beszállított 370 drb sertés hízalására 30 waggon tengeri bavasárlásának engedélyezését kérte a kormánytól. Ebben a dologban a polgármester is eljár a miniszteriumban. Tegnap megérkezett Nagyváradra a földmívelésügyi miniszterium kiküldötte: Kluge gazdasági főfelügyelő, hogy megzemlélje a városi hízaldát, a város sertésállományát s megállapítsa a sertések hízalására szükséges tengeri mennyiséget. A gazd. főfelügyelő Lukács Ödön főjegyzővel tegnap délután járt el megbízatásában.

* Választás a városnál. Nagyvárad városánál a megüresedett II. osztályu adóügyi állást a júniusi közgyűlésen töltte be Nagyvárad városa. Fzu tal csak néhány pályázó lesz előreláthatólag. Ezek között van a városi adóhivatal egyik kiválóan buzgó tisztviselője: Szarka Ignác, aki jelenleg III. oszt. számtiszt s megválasztása jól megérdemelt előléptetés lenne számára. Szarka Ignác már negyedszázad óta van közhivatalban; Tenkén okleveles adóügyi jegyző volt, s gyermekei neveltetése miatt kényszerült állását elhagyni. Nagyvárad városánál már évek óta szolgál, nagy buzgalommal, kiváló szorgalommal, felebbvalóinak teljes meglegedésére. Munkaképességét, szakértelmét azzal is elismerték felebbvalói, hogy az ujjvárosi kerület adóügyének vezetésével bízták meg.

* Vilmos császár a fronton. A Wolff-ügynökség jelentése szerint Vilmos császár a frontra utazott.

* Uj műszaki tanácsosok. A hivataloslap közli, hogy a király Moldoványi Béla és Mahler Ignác főmérnöknek a műszaki tanácsosi címet adományozta.

* Szóbeli érettségi vizsgálatok a főgimnáziumban. A nagyvárad premontrai főgimnázium igazgatósága tudatja az érdekeltekkel, hogy a folyó iskola évi érettség szóbeli vizsgálatok június hó 6 án (kedden) reggel 8 órakor kezdődnek. Az I—VII. osztályos magántanulók vizsgálatai június hó 8, 9 és 10 ik napjain lesznek, még pedig: június 8 án az írásbeli, 9 és 10 án a szóbeli vizsgálatok tartatnak meg. A magánvizsgálatokra június hó 7 éa d. e. 10—12 óráig kell az igazgatóságnál jelentkezni.

* Drágul a cigaretta és a szivar. Budapesti lapjelentések szerint június elsejétől a cigaretta fajok tíz perccenttel, a szivarok huszonöt százalékkal megdrágulnak.

* Kinevezés. A nagyvárad kir. főügyész Gorgelyffy István hajdusdobozos kir. járásbírói irnokot a nagyvárad kir. ügyészséghez irnokká nevezte ki.

* Évzáró vizsgálatok az ujjvárosi községi polg. leányiskolában. Évzáró vizsgálatok az ujjvárosi községi polg. leányiskolában a következő sorrendben lesznek: 1916 június 6 án d. e. 8 órától az első osztály, június 6 án d. u. 3 órakor a második osztály, június 9 éa d. e. 8 órakor a harmadik osztály, június 9 éa d. u. 3 órakor a negyedik osztály vizsgálat. Nagyvárad, 1916 május 30 án. Az igazgatóság.

* **A Magyar Általános Hitelbank is beváltja a gyapjút.** Tegnap számban a gyapjúkészletek beváltói közül tövedésből kimaradt a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja. Mint hivatalosan értesülünk, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja is átvesz és felajánl gyapjúkészletet és ezen üzleti ágat ügynöki kara által ez évben is kiterjeszti.

* **A csecsemő elválasztása** gyakran igen sok nehézséggel jár és éppen ezért az anyának melegen ajánlható, hogy kis gyermekének az elválasztás kezdetén szopóüvegben naponta egyszer, csak is vízzel felforraltva, egy kis Nestlé-lisztet nyújtson. Lassanként aztán két, három sőt több ilyen étkezést is adhat, mire az elválasztás minden nehézség nélkül megtörténik, a gyermek szépen fejlődik és gyönyörűen gyarapszik. — Próbadozokat díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 38/e.

* **Motoros szántógép bérbeadása.** A földművelésügyi miniszterium nagyváradi kirendeltségének tulajdonát képező 60 lóerős „Big Four” rendszerű motoros szántógép bérbeadó. A bérbeadás feltételei a nagyváradi miniszteri kirendeltségnél megtudhatók. Kötött, nedves talajon való szántásra a kirendeltség a gépet bérbe nem adja.

* **Aszódy Rákóczi-uti kávé és tea üzletében** nagy mennyiségű bor, konyak, rum, tea és likőr áruk raktáron vannak, a háború előtti árakban lesznek kiszolgálva. Vigyázat! Orsolya Zárda épület. (Telefon 6-10) 1 kiló kész kávé cukorral 5 kor.

* **Poloskeirtő NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Forolin** a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1-20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Kiadó** Lahner György-utca 6. számú ház emeletén modern 2 szobás utcai lakás fürdőszobával aug. 1 re. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Intelligensebb** kiszolgálónő felvétetik jó fizetéssel. Aszódy Mihály Kossuth-u.

* **Kiadó** Kossuth u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor-féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **A husdrágaság** folytán a halkonzerv tápláló és olesó. Kapható kizárólag Aszódy üzletében Kossuth-utca saspaszás.

* **Gyurjad Gyurka.** Piszkáld ki Ellőtök a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvevő. Rendkívül érdekes lemez újdonságok Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerak, hegedűk, gramafonok, hurkülönlegességek, Gramafonok, hangszerek olesó szakszéri javítása.

* **Aszódy Mihály** Kossuth utca Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (berna védjegyű) valamint thea, rum, konyak, likőrök, szardínia hal konzervek (húspótló) szalámi, ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárak, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszólló és déligyümölcsök rendelkezésre állanak, az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5 korona.

* **Kiadó** olesó bér mellett, vendéglő kávéház helyiségek berendezéssel, vagy anélkül, továbbá nagyobb és kisebb üzletek, raktárak, műhelyek hosszabb, vagy rövidebb időre, ugyisint modern berendezésű butorozott szobák. Nagy Sándor-utca 4. szám.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Szerelem.
Csütörtök délután: Cigánybáró.
Csütörtök este: Vörössapka.
Péntek: Mágus Miska.
Szombat délután: Hamlet.
Szombat este: Kis gróf.
Vasárnap délután: Karikagyűrű.
Vasárnap este: A kis alamuszi.

Szerelem.

Barta Lajos vigjátékát meglehetősen csekélyszámú közönség nézte végig tegnap, pedig a darab nagyobb érdeklődést is megérdemelt volna. Egészen ügyesen megírt vigjáték, a mely ha nem is sorolható az örökéletű remekek közé, de arra megfelel, hogy a közönséget egy estén át elszórakoztassa. Jellemi vigjátéki bonyolításra alkalmas alakok, csöndes, jóízű humorral megfestve, a cselekmény simán halad a kibonyolítás felé, a komikum a jellemkomikum, tehát magasabb színvonal felé törs van benne sok, az életből helyesen elcsépett vonás. Viszont látszik, hogy a szerző még kezdő a színpadon, a felvonások vége nem eléggé pointrozott, a párbeszédéből némi ismétlések elmaradhattak volna, a stílus is lehetne itt-ott kevésbé pongyola. Egy nyári estére azonban a darab feltétlenül elég szórakozást nyújt.

Az előadás elsőrangú volt, Tóth Elek megírt pompás szerephez jutott: egy kisvárosi adóiszter játszott pazar humorral, ötletességgel és eredetiséggel. A három Szalay-leány szerepét E. Kovács Mariska, H. Körössy Juci és Polgár Mariska alakították, mindenik kitűnő egyéni felfogással. A három leány szerepe az ő kezükben három kész jellemmé vált. Megjegyzendő egyébként, hogy jellemfestés szempontjából ezt a három szerepet legjobban kidolgozta a szerző, a többi kissé elnagyolta. A három kitűnő művésznő E. Kovács Mariska elsősorban, de Körössy Juci és Polgár Mariska is nagyon jól oldották meg hálás feladatukat. Kitűnő öreg ember volt Farkas Pál. Az öreges maszok és öreges mozdulatok nagy-szerűen sikerültek. Bánházy Turóz, Leóvey Leó és Varsa Gyula kisebb szerepekben jellestek. A rendezés jó, az öszjáték éppen kiváló.

—r.

* **A cigánybáró.** Aldozécsütörtök napra alkalmából a színház délután is tart előadást, amelynek keretében a közkedvelt Cigánybáró van játékrendre tűzve. Az előadásban — ugyisint — az egész operette személyzet vesz részt, amely a legnagyobb ambícióval készül a kedves repizra.

* **A vörössapka.** A Szigligeti-színház színpadán már régen nem láttunk népszínmű előadást, úgy hogy szinte jól esik annak konstatálása, hogy csütörtökön este hosszú szünet után először ismét szóhoz jut ez a kissé mestohán kezelt műfaj. Külön-

sebb érdeklődésre tarthat számot, hogy az estén egy annak idején méltán irodalmi feltűnést keltett népszínmű, a Vörössapka, Vidor Pál híres népszínműve kerül színpadra, amelyben az énekes és drámai személyzet színe java száll sikra a sikerért.

A szerkesztésért felelős: Dr. PAPP KÁROLY.

Dr. PAPP KÁROLY.

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállítást megkezdtek, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyváradi Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok.

A nagyváradi felső kereskedelmi fiu- és leányiskolában az 1916—17 tanévre szóló beiratások **naponta 4—5-ig** a következő sorrendben történnek.

I. Fiuiskolában:

1916 június hó 3., 5. és 8. az alsó osztályába, akik nagyváradi vagy biharmegyei illetőségűek.

1916. június hó 6. és 7. a középső és felső osztályába, akik a nagyváradi felső kereskedelmi iskola alsó ill. középső osztályát elvégezték.

1916. június hó 9. és 10. az alsó osztályba nem nagyváradi vagy biharmegyei illetőségű tanulók vétetnek fel.

A középső és felső osztályba idegen tanintézetből tanulók csak az esetben vétetnek fel, ha a szabályszerű létszám még nem telt be.

II. Leányiskolában:

1916. június 10., 13., 14. Az alsó osztályba csak oly tanulók nyernek felvételt, akiknek legalább jórendű bizonyítványuk van.

Figyelmeztetnek a helybeli és biharmegyei, valamint a mi iskolánkban alsó illetve középső osztályt végzett tanulók, hogy a felsorolt napokon beiratkozzanak, nehogy a szabályszerű létszám betelven, kénytelenek legyenek más tanintézetben felvételt keresni.

Az iskolabizottság.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad, Park-szálloda
Nagy Sándor-ut épületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskókban nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.
Telefon: 11-53.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:
NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.
TELEFON 514. TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a
WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

A magy. kir. ampelologiai intézet és számos hazai állami és külföldi szakintézetek tudományos kísérletek után megállapították és ajánlották, hogy a

„PEROCID“

az egyetlen alkalmas anyag szőlő permetezésénél a

rézgalic pótlására

A „PEROCID“: Ceritföldsulfát, Rádium, Thorium ritka nemes földfémek sulfátjainak vegyülete, mely a **Peronospora** tenyészetet megöli.

Garantált 35, 40%-os „PEROCID“

MAJUNGA RAFFIAHÁNCSS, legfinomabb GÉPOLAJ kapható mérsékelt áron

Mihelfy és Kandel

fűszer-nagykereskedésében
NAGYVÁRAD, Nagypiac tér.

5. Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

2-3 kisebb lakásokból álló
MAGÁNHÁZAT

megvételre keresek, ajánlatok a Nagyvárad Napló kiadóhivatalába.

Helfy József utóda
NAGYVÁRAD.

KOSSUTHLAJOS-UTCA (Gyár-épület)
Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868 évben.

Zsák- és ponyvakölesönző üzletemet

ez idén is nagymennyiségű új zsákokkal és vizhatlan ponyvakkal gyarapítottam, úgy hogy a t. gazdaközönség ide vágó szükségletét a legolcsóbb költséddijak mellett tudom kielégíteni.

Ezenkívül mindenféle

Új gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkenőcsben a legkifünőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötélneműek, gépsziják, dohány, zsákzsinegek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarokban és lópekrócokban.

Gyapju zsákokból nagy raktár!

Gyermekek szvetterek, harisnyák, sapkák, női mouslin, flor- és selyem harisnyák, valamint női keztyűket előnyös árakban árusít — a

SPITZER és LENGYEL cég

detail osztálya

Zöldfa-utca, a gyógyszertárral szemben.